Ч. 8 (11.3[illegible]). Львів, субота 12. січня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11–12 гов. передполуднем
Рукописи не звертається

ПЕРЕДПЛАТА. М. січно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 49-41. Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Математичні певности.

([illegible] кореспондента.)

Париж, 2. січня 1929.

I.

Тут нема нашого старого галицького звичаю читати газети в якійсь читальні, „Бесіді“ чи в якомусь клюбі. Не дуже то поширений тут і звичай передплачувати газету. Тут всякий купує „свою“ газету кожного ранку, кожного полудня і кожного вечора, тай переглядає її по дорозі, в трамваю, в автобусі. Мало хто робить інакше. Таких пильних пожирачів газет, яких можна подибати в наших „Бесідах“ або в віденських каварнях, де вони щодня перечитують цілі скирти газет у ріжних мовах, тут нема.

Як вам коли треба переглянути більшу скількість газет, французьких і чужих, а не належите ні до якої з великих редакцій місцевих щоденників, то знайдете на весь Париж одну-однісіньку кімнатку, де — вилегітимувавшись — ви зможете перекинути оком кілька десятків газет у всіх европейських мовах, серед них навіть дві українські. Це доступна тільки журналістам читальня Інституту Карнегія при Сен-Жерменському Бульварі. Не булоб її, то прийшлось би нам купувати десятки газет — а всіх все таки не купилиб.

В цю читальню, завжди повну журналістів ріжних мов, ріжних мод і ріжних барв, зайшли ви й оце, щоб кинути оком на новорічні й передноворічні міркування головних газет европейських і американських. Сивоволоса директорка, пресимпатична, ввічлива й услужлива американка — за своїм директорським столом. Її многомовний секретар, серб чи хорват з роду — за другим столом. Вони вас уже знають, кивком голови відповідають на ваш привіт і — вами далі не цікавляться. Так і краще — самі себе обслуговуєте, тобто самі вишукуєте, що вам потрібне й цікаве серед безлічи задрукованих аркушів, ріжних форматів, ріжних азбук, ріжних мов.

Серед цієї бібули попадаєте й на центральний орган німецької соціяльної демократії „Форвертс“, а в ньому припадково спиняєтеся на листі якогось товариша з-над італійського кордону. Святі знають, чому читаєте саме той лист — зпоміж повени всілякої іншої всячини. Та не жалуєте, що читали — не жалуєте не тому, щоб знайшли в ньому щось нове, а тому, що ще раз стрінулися в ньому з одною з кліш, з дерев'яних коників, з готових і непровірених „аргументів“ певного журналістичного й політичного світогляду.

II.

Соціяльно - демократичний кореспондент „Форвертс-у“ в своїх рефлексіях під кінець року гірко плаче над тим, що рік той ще не приніс краю фашизмові. Одначе жаль його переходить у справжнє пересердя, коли він наводить свіже пророчення італійського диктатора, що його режім триватиме в новому році „з математичною певністю“.

Ця „математична певність“ Муссолінія вивела німецького соціяліста з рівноваги. Він силкується розбити її — числами. При чому, річ комічна, він коментує статистичні числа на спосіб економістів найконсервативнішої школи. Ви думали би, що це пише який Вагнер або Лероа-Больє...

По цій статистиці нищо не веде Італії. Торговельний біланс відємний. Приходи з залізниць зменшаються. Так само впадають платні робітників та урядовців, натомісць ростуть ціни життєвих [illegible]. [illegible] наш соціяліст [illegible] [illegible] режим фашизму тільки [illegible] [illegible]ваний, що невдоволення р[illegible]те й розширюється, словом, що Муссоліні зі своєю „математичною певністю“ — тільки чванився і блефував.

З математичною певністю пророчить німецький соціяліст демократ, що математична певність Муссолінія не є математичною певністю.

III.

Читаєте це і киваєте головою: чия правда? Італ[illegible] [illegible]? Ви [illegible] [illegible] бога! Одначе [illegible] [illegible] могли вам [illegible] [illegible], а ніхто інший в цьому світі

Ви не астрольог, не вмієте будувати горосконів ані ворожити. Але одно ви знаєте: що нема — так сказати — ні одної европейської країни, якої економічні й фінансові відносини не можна би представити — тай то з помічю статистики! — в чорних барвах. Ви знаєте зокрема, що нема ні одної країни, яка виявляла би в статистиці числа страшніші ніж Англія, з її зростаючим безробіттям та з кольосальним торговельним дефіцитом. А проте Англія живе і нікому й не сниться пророчити швидкий край її парляментарному режімові.

А є й друга країна, якій — не що року, а кількакратно в кожний рік — на всіх язиках і в усіх азбуках пророчать швидку смертельну господарську крізу, з голодом, холодом і чим хочете, тай безпосередню, неминучу революцію-реакцію: це Радянський Союз. З математичною певністю заповідають йому неминучий конець, а проте тамошній режім триває. Скажете, що він, мовляв, сконсолідований тільки про око і провізорично? А невже ви не чули про славнозвісну дефініцію стану здоровля людини: „Здоровля — це провізоричний стан, який не позволяє передбачити нічого доброго“?

Очевидно! Бо від здоровля можна передбачити тільки одно-єдине: недугу, неминучу недугу.

IV.

В дійсности досвід учить, що ні загальний добробут ні блескучі фінанси не обезпечують країн перед революцією. Ніколи Франція не знала кращих господарських і фінансових гараздів, як за Карла X-го: серед загального добробуту заіяла його революція. І навпаки, навіть важкі господарські і фінансові кризи ніколи не встигли повалити режім, якщо його носителі не поробили помилок через край вже грубих. Нещастя Людвика XVI-го було спричинене не дрібним дефіцитом бюджетовим з 1789 року і двома-трьома розпорядками в дусі освіченого абсолютизму Йосифа II-го або Катерини II-ої. Людвик XVI-ий міг був — у цьому нині згідні всі історики — накинути Франції потрібні реформи політичні й суспільні, в цьому числі й податкові, тай перевести державу зі станової в новітню, — якби він сам не спутав був своїх рук: скликуючи Генеральні Стани, вперті на своїх станових привілеях і противні всякому нарушенню податкових вольностей, — король зробив усяку реформу держави неможливою і розпутав бурю, яка знівечила його, королівство і самі Генеральні Стани.

А кілько-то разів — від 1920 року, у Відні, в Берліні й де-інде — в наших диктаторських і не-диктаторських колах ми наслухалися всяких пророчень і прогноз про близьку й неминучу будучність наших західніх сусідів?! З прогноз тих роблено „відповідні“ висновки — політичні. Самі їх знаєте. І знаєте, як ці „математичні певности“... здійснилися.

В. П.

До церковного собору.

(Від нашого постійного кореспондента.)

II.

Правильник Передсоборної Ради.

[illegible]ць[illegible], 6. січня 1929 р.

Про значіння для українців краєвого собору православної церкви в Польщі кажуть перші три параграфи проекту правильника („положеніє“) Передсоборної Ради: „Вищим краєвим органом управління православної церкви в Польщі є Всепольський Краєвий Православний Собор, що складається з обраних (виборних) представників від духовенства й мирян“ (§ 1). „Всепольському Краєвому Православному Соборові належить вища влада законодавча, адміністративна, судова й контрольна“ (§2). „Всепольський Краєвий Православний Собор чинить на основі канонів, освяченої віками церковної *практики* й законів Річипосполитої Польської“ (§ 3).

Ми підкреслили слово „практика“, на підставі якої, між іншим, має чинити собор свою владу. Оскільки відомо, ця „практика“ в Москві була інша, на Україні теж інша, а в колишній Польщі знов інша; не кажемо вже про інші краіни. Отже яка тут „практика“ буде приноровлена і чи знайде собі місце практика, вироблена на Україні? А вона власне нас може найбільше обходити. І саме тому, що голосові мирян вона давала належне місце і що ніколи не розминалася з національними інтересами українців, для яких віра й національність були майже синонімами.

Згаданий вище проект правильника саме цей бік української церковної практики обминає. В ньому нема ні одного слова про національні групи та їхніх представників, неначеб цих груп не було, або неначеб вони від кількох років не домагалися участи своїх національних представників у церковному управлінню. Нагадаємо, що це домагання було в свій час рішуче поставлене вищій церковній владі щодо пропорціонального національного представництва навіть у такому дорадчому органі, як митрополитальна рада. Домагання це тоді не було задоволене, але й митрополитальна рада стала мертвим органом. Мабуть ця мертвенність її і спонукала вищу церковну владу [illegible] на уступки і ввести в минулому році до митрополитальної ради представників окремих національностей: української, білоруської і російської.

На основі якої-ж це „практики“ життєвий [illegible] [illegible] [illegible] з Передсоборної Ради усунуто? І коли з нашої церковної практики панував принціп інтернаціональний чи безнаціональний? Нарешті, [illegible] недогляд чи свідомий чин?

Гадаємо, що це останнє, що автори проекту добре дбали, щоб був залишений „статус кво“, себто російський характер церкви з чужим епископатом і нижчим духовенством, з чужою мовою, побутом і взагалі „практикою“.

Але може проект правильника Передсоборної Ради й без того вже забезпечує такий правильник майбуттнього собору, який дасть нам у ньому належне національне представництво й запоруку справедливого вирішення наших справ? На жаль, ні. Булоб це можливе при двох умовах: 1) колиб ми мали (як і білорусини) свій епископат і своє нижче духовенство і 2) колиб, при відсутности першої умови, російське і зрусифіковане духовенство на наших і білоруських землях було вирозуміле, толерантне та колиб доказало вже на практиці, що визнає і здійснює наші національно-церковні постуляти.

Але цього не було й нема. З ласки колишнього російського уряду наші парохії залиті російським і зрусифікованим духовенством, ворожим до всього українського, до наших церковних традицій і „освяченої віками церковної практики“ (§ 3). Ясна річ, що це духовенство, ввійшовши в Передсоборну Раду чи обираючи до неї членів, не може нам забезпечити бажаного правильника майбутнього Церковного Собору та бажаного його складу.

А проект правильника Передсоборної Ради, обминувши національний принціп представництва, добре подбав, щоб це духовенство разом з мирянами - неукраїнцями й не-білорусинами — мало абсолютну більшість. Зроблено це в такий спосіб. Парохіяльні збори обирають двох представників на деканатські збори — одного з духовенства й одного з мирян (§ 13). Деканатські збори вибирають чотирьох виборців на епархіяльні збори — знов таки: двох від духовенства і двох від мирян (§ 24). Нарешті епархіяльні збори так само в рівному числі обирають членів Передсоборної Ради — від духовенства й від мирян, а саме: від волинської епархії — 6+6, поліської 3+3, холмсько-варшавської 1+1 і т. д. (§ 34). Крім членів від епархій (половина від духовенства й половина від мирян) до Передсоборної Ради входять члени: від теольоґії у варшавському університеті 2, від виленської духовної

семинарії — 1, волинської дух. сем. 1, військового духовенства 1 і черниць (монахів) 1. Всі ці поза-єпархіяльні члени напевно будуть з духовенства; голова — теж духовна особа (епископ). Отже абсолютна більшість, необхідна для правосильности постанов, духовенству згори забезпечена. Додаймо, що деяка кількість мирян (від міст) теж буде по боці того-ж духовенства з причин національних.

Але є в проєкті правильника ще більш замашні місця. § 15 каже, що (парохіяльні) „вибори переводяться спільно, себто духовенство бере участь у виборі представника і від духовенства і від мирян, а миряни беруть участь у виборі і від мирян і від духовенства“. У звичайній мові це значить, що парохіянам згори наказується віддати свої голоси на членів причта (священика, дякона чи дяка), хочби вони були найгіршими ворогами всього українського, або просто немилими людьми. І ці згори накинуті люди, мають говорити в імени населення та вирішувати справи по своїй вподобі, користуючись згори забезпеченою більшістю голосів.

Але цього мало. Проєкт правильника, як ми бачили вище (§ 15), подбав, щоб і від мирян пройшли „відповідні“ люди: у виборі цих представників братимуть участь представники причта (клеру) і розуміється, не без впливу, а особливо, коли взяти під увагу нашу сіру, незорганізовану масу. „Порадити“ їй вибрати якогось „русскаго человіка“ з несвідомих дядьків це-ж так легко! Прикладів маємо чимало.

Є ще одна особливість. § 35 дає право єпархіяльним зборам обирати членів Передсоборної Ради з осіб *неприсутніх* (не виборців), хочби вони й не мешкали на терені даної епархії. Наприклад: у Варшаві чи у Вильні скупчилося багато „побожних“ людей, „ревнителів чистоти православія“, а на Волині (бунтівничій) їх мало; тоді можна заздалегідь їх розподілити по ріжних епархіях: п. Серебреннікова — туди, а іншого ще кудись і т. д. А вже епархіяльні збори при такому складі не відкинуть!

Само собою виникає питання: чому єпархіяльним зборам дається право вибірати і сторонніх людей, коли на місці відповідних кандидатів нема, а чому такого права позбавлені парафіяльні збори, коли вони вважатимуть, що місцевий священик та дяк не заслуговують на довіря населення?

Обминаючи інші цікаві місця проєкту правильника Передсоборної Ради, треба ствердити, що в ньому занадто видна тенденція створити таку Передсоборну Раду, для якої національно-церковний наш рух був би чужим і небажаним. З цієї точки погляду зазначений проєкт треба визнати незадовольняючим і шкідливим, а українське православне населення повинноб висунути свій власний проєкт, в основу якого покладеноб національний принціп. Передсоборна Рада та майбутній собор повинні бути складені по принціпу пропорціонального національного представництва. В противному разі не буде ніякої запоруки перед насильствами над національними потребами й домаганнями віруючих.

В. Островський.

Матеріяльне забезпечення „Рідної Школи“.

Про нові засоби у нашій збірковій акції.

Членські вкладки та індивідуальні і збірні датки, — це основні джерела матеріяльного забезпечення шкіл У. П. Т., котрі дійсно цілковито здані на власні сили західньої вітки українського народу, бо він удержує їх безпосередньо самий. Одначе ці джерела доходів „Рідної Школи“ є невистарчаючі, хоч нашому народові ніяк не можна робити закидів щодо його жертволюбности, коли взяти під увагу його невідрадний економічний стан і низку інших інституцій, які він попри „Р. Шк.“ мусить також без ніякої посторонньої допомоги удержувати. Отже слід ствердити, що жертволюбивість у нашім народі є, але рівночасно відомо всім, що Р. Ш., удержувана головно добровільними датками нашої суспільности, ледви що може істнувати наслідком хронічної фінансової кризи, яка дуже відємно впливає на наше приватне шкільництво і загрожує навіть його істнуванню.

Повстає питання, яка причина цього і як направити те, що можна назвати недомаганням в акції матеріяльного забезпечення Р. Ш. На основі ріжних фактів треба шукати тої причини в самій збірковій акції, особливож у способах і засобах її ведення, котрі власне скривають у собі деякі недомагання. Передовсім замало є тих способів, а дальше вони не мають у собі „свіжости духа“, перемінившись у холодний шабльон. Дотеперішні способи збірок, як система ланцюхова (викликування в пресі), розсилка чеків, різдвяна і великодна кампанія та принагідні збірки, є тепер вже абсолютно невистарчаючі. Вони за часто чергуються, робляться одноманітними і вкінці в очах жертводавця переміняються в якийсь тягар і несимпатичний обовязок.

У кожній збірковій акції треба вміти підійти до жертводавця, себто треба завжди памятати на дуже важний психольоґічний момент, бо це у великій мірі забезпечує успіх збірки. Тому, рахуючись з вагою цього моменту, булоб доцільно в першу чергу уріжноманітнити, тобто збільшити число способів переводження збірок, а деякі істнуючі вже змодифікувати по лінії нових вимог.

У цьому випадку булоб добре запозичити нам дещо з практики німців у Чехословаччині, тобто з практики їхнього **Deutscher Kultur-Verband-у***), всенар. інституції, що своїм характером, завданнями і цілями зовсім відповідає нашому У. П. Т. — „Рідній Школі“. Особливо один спосіб, т. зв. „Десятьмінутових збірок“, варто булоб перейняти і в нас завести, бо він своєю формою дається всюди примінити і завжди має вигляди успіху.

„Десятьмінутові збірки“ полягають у тому, що на кожній хочби й найменшій забаві (хрестини, весілля, вечерниці, равт, комерс, чайний вечір і т. п.) присвячується десять мінут збірці на „Р. Школу“. Насамперед оголошує зібраним аранжер забави або хтонебудь інший (хтось із гостей чи присутній член „Р. Ш.“), що відбудеться збірка на „Р. Школу“ і звичайнісіньким способом, з тарілкою в руці її переводиться. Безпосередньо по збірці оголошується всім зібраним загальну суму жертв і складається подяку. Добра сторінка такої збірки є в тому, що люди при забаві, маючи звичайно добрий настрій, не відмовлять тих кілька сотиків для „Р. Ш.“, а при тому вона відбувається в замкненому крузі товариства і тому не потребує спеціяльних дозволів влади. Такі принагідні („з нагоди вінчання“... і т. д.) збірки практикуються вже й у нас тут і там і вряди-годи, але вони надто принагідні. Тому конечно їм надати певний організований вигляд.

„Д. К. Ф.“ з надзвичайним успіхом переводить „10-мінутові“ збірки особливо в сильвестрівську ніч (себто у нас булоб на Маланку), а потім напротязі цілого Карнавалу. В тій ціли видано спеціяльні плякати з написами: „Не забувайте при ніякій нагоді, а особливо у веселий час карнавалу, на „10 мінут“ для наших прив. шкіл!“ Ці плякати порозвішувані по всіх розривкових льокалях та ріжних громадських установах. У нас такі плякати повинні в першу чергу бути по читальнях, кооперативах та інших товариствах. Що такий спосіб є доцільний, вказують на це самі висліди. В 1921 р. дали „10-мінутові“ збірки (перший раз переводжені) для „Д. К. Ф.“ 80 тисяч чеських корон; в другому році — 532 тисячі ч. корон, а в 1925 р. кругло 800 тисяч. Колиб так і в нас ці „10-мінутові“ збірки були належно розпропаґовані (пресою, устно і плякатами) та колиб здобули собі право горожанства в нашій суспільности — відкрилосяб для „Р. Ш.“ нове джерело доходів.

Система збірок при помочі чеків, розсиланих враз із часописами (під Різдво і Великдень) має ту маленьку слабу сторону, що її попереджує, часто тільки незамітна, замітка від редакції, котру саме тому радо переочується. Тому, коли розсилається чеки з часописами, треба крім більшої нотатки в самій ґазеті, долучувати також летючки „Р. Школи“ з відповідним закликом. При цій нагоді не від річи буде зупинитися на летючках-закликах „Р. Ш.“ взагалі. Щоб були більше вони промовляючими до жертводавця, требаб подавати на них коротенькі, але вичерпуючі звіти з діяльности „Р. Ш.“ (як стан прив. шкільництва і збіркових акцій), звіти ілюстровані й документовані цифровими даними, наглядними діяґрамами і вкінці з фотоґрафіями шкіл У. П. Т. та їх шкільної дітвори. Цей спосіб видавання (редаґування) летючок у збільшеному обемі та з фотоґрафіями і діяґрамами є троха коштовніший, але мусимо рахуватися зі сучасним духом часу і впровадити його, щоб можна було приковувати увагу сучасних людей до „Р. Ш.“ такими засобами, що дають дійсно позитивні висліди. Відомо, що „Р. Школа“ не потребує користуватися модерною, крикливою рекламою торгівлі, але повинна так уміло підходити до людей, як це робить реклама, котра вміє їх собою захопити. Для „Р. Ш.“ це означає наглядним способом показати кожному висліди своєї праці, щоб жертводавець дійсно знав, що варто на неї

*) D. K. V. (Deutscher Kultur-Verband) має між іншим 2.100 місцевих гуртків і 300 тисяч членів.

РОМАН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

У 26 хвилинах до Америки.

Остання четвертина століття зазначилася небувалими здобутками техніки. Винахід радіотелеґрафії і радіотелефонії, як також переношення образів на віддаль у протягу кількох хвилин це явища, які вже нікого і не дивують. З другого боку рекорди літаків та Цеппелінів вливають у нас переконання, що люди опанували вже простір і не страшні їм і найбільші віддалення, які проїхати можуть вони навіть за кілька днів.

Не вважаючи на ці здобутки, людський дух не спочиває і пре до ще більших тріюмфів. На деннім порядку є тепер нове скорочення часу подорожі на поверхні землі і подорож на місяць та у міжпланетарні простори. Ця думка незвичайно сміла і на перший погляд дуже фантастична, одначе пригадаймо собі, що ще недавно вважали фантастичними ідеї, які згодом здійснилися. Напр. ґрафа Цеппеліна та його винаходу ніхто не брав спершу поважно, а сьогодні повітреплав його системи здобуває рекорди.

Учені та техніки, що займаються вищезгаданим проблємом, прийшли до висновку, що можна буде здійснити його при допомозі *ракети*. Звичайна ракета це рурочка, що в неї насипано стрільного пороху або іншого вибухового матеріялу. Та рурочка причіплена до палочки, що є хвостом ракети. Коли підпалити ґніт, уміщений у долішній частині рурки, ракета летить високо в повітря та залишає за собою вогненний слід. Причиною лету ракети є те, що від ґнота запалюється стрільний порох, а при тім повстають ґази. Вони натискають однаково на бічні стіни рурочки. А тому, що внизу її є отвір, ґази з силою вириваються крізь цей отвір вниз і разом із тим штовхають рурочку ракети в гору, бо тиснення в долину ослаблене задля свобідного відпливу ґазу. Таким чином ракета летить у повітря. І якраз ракети задумали винахідники ужити до лету: в міжпланетарні простори.

Уперше прийшов на цю думку російський революціонер Кібальчіч, що його покарали смертю 1881 р. за вбивство царя Олександра II. Властиві досліди та спроби над ракетою переведено в останніх 10 літах. Американський професор Годар зробив, почищаючи з 1918 року, чимало спроб, але його ракети не осягнули відповідної скорости, потрібної, щоби ракета перемогла притягання землі та вилетіла поза межі ґравітаційного поля її. Всеж таки ракети його порушалися зі скорістю 2 км. на секунду, а це вже недалеко до потрібної скорости. Німець Г. Оберт випрацював у 1923 р. цілий проєкт будови ракет до подорожей у міжпланетарних просторах. У дальших роках виконали Фріц фон Опель і Валієр незалежно від себе, останній при допомозі німецького фабриканта Айсфельда, кілька спроб з ракетами, що вправляли в рух вози на шинах. Правда, що спроби скінчилися розторощенням возів, одначе навчили дослідників чимало дечого, так, що вони вихіснувують придбаний досвід при нових спробах. Досі осягнено скорість 210 км. на годину для возів, що важили 51 кг. На будуче буде необхідно найти відповідну форму для цих возів, усунути небезпеку вогню та збільшити скорість її та придумати спосіб її реґульовання. У найближчому часі мають відбутися анальоґічні опроби з простірними кораблями, злученими з ракетами. Дослідники, що займаються тим питанням, є дуже певні успіху, але перш за все мають на увазі не так подорож на місяць, як радше скорочення часу подорожей до мінімум. Інтересний образок з будучности ракети, опертий на дотеперішніх дослідах, подає „Ді Умшав“ в 48. ч. з 24. XI. 1928 п. з. „У 26 хвилинах до Америки. Звідомлення нашого кореспондента д-ра мед. В. Шлєра з подорожі ракетою дня 22. листопада 1938“. Нижче подаю його у скороченні.

„Відлет представників преси у стратосферу*) був назначений на сьогодні на 13. годину. Коли тільки ми явились на місці відлету, повитав нас голова товариства комунікації у просторі та дав нам інформації про особливости лету ракетою. Наш корабель, призначений до лету у стратосфері, похожий на літак. Має крила, до яких прикріплені кабіни для подорожних, а поміж ними уміщені ракетні прилади з дулами, зверненими в долину. Біля корпуса (кадовба) є кілька ракетних систем, звернених вперед: вони служать до зменшування скорости лету, коли корабель має опускатися на землю. Крім того є ще на кораблі пара пропелєрів, що піднимає його з землі так само, як літак, поки не стануть працювати ракети з алькоголем та киснем.

Окремі прилади мають на меті витворювати та очищувати штучне повітря, інші з них служать до огрівання подібно, як у підводних суд-

*) Стратосфера це простір повище атмосфери.

пожертвувати та щоб він врешті почував своїм громадським обовязком постійно її допомагати. Безумовно, що „Р. Ш." богато робить в цім напрямі, одначе потрібно цю працю вести ще більш інтенсивно вести, впроваджуючи нові способи й засоби її ведення.

Крім безпосередніх жертв треба́б конче повернутись й до передвоєнних способів роздобування грошевих фондів для „Р. Ш.". Тут приходять під увагу передовсім наліпки на письма. Розуміється, що ці наліпки мусять бути дійсно по мистецьки виконані. Проєкти на них напевно виготовлять наші мистці для „Р. Ш." безплатно. Ці наліпки добре булоб випустити у двох серіях: для краю по 5, 10 і 25 сотиків, а для наших американських земляків по 2, 5 і 10 центів. Дальше можна випустити мистецькі картки з відповідним пропаґандистичним для „Р. Ш." рисунком чи малюнком. Також треба нам пригадати сірники з наліпкою „Рідної Школи". Це все не тільки може принести дохід, але рівночасно ці підприємства успішно будуть популяризувати імя та ідею „Р. Школи".

Для членів „Р. Ш." можна булоб завести гарно продумані відзнаки (в ціні одного золотого), котрі булиб зверхнім виявом громадської свідомости кожного українця. Доцільно булоб, щоб форма і барва цих відзнак підходили також до селянської ноші. „Д. К. Ф." має між іншим такі членські відзнаки.

Другим джерелом доходів „Р. Ш." є членські вкладки. Тому, що цей дохід є постійний, що для розроблювання бюджету „Р. Ш." дуже важно, бо можна робити деякі розрахунки наперед, — слід булоб і над ними застановитися.

По-перше висота вкладки. В „Д. К. Ф." виносить річна вкладка 2 ч. к. (приблизно пів золотого), але допускається також для бідніших 40 ч. сотиків (себто 11 польських сотиків). Одначе побіч цеї статутом передбаченої вкладки майже кожний член добровільно зобовязується платити „Д. К. Ф." певну суму гроша постійно, яку він самий собі визначить після своєї спромоги. В тій ціли є на друках заяви вступу в члени „Д. К. Ф." окрема рубрика „добровільної вкладки", в котрій кожний новоступаючий в члени подає свою евентуальну згоду і на цю надобовязкову, добровільну вкладку, її висоту та стверджує своїм підписом. В цьому влучно підхоплений психольогічний момент: щоб людину добровільно зобовязати. Чи не булоб на місці ввести це також в „Р. Ш."? Це значить понизити висоту вкладки до мінімум, а натомісць рівночасно впровадити добровільний податок на „Р. Ш.".

На найближчий час „Р. Ш." повинна повести сильнішу аґітацію за надзвичайними датками, призначивши прим. місяць січень на збіркову акцію виключно в користь „Р. Ш.". Січень надається на це, бо починається традиційною колядою на „Р. Ш.". По Різдві слідує Маланка, а далі початок карнавалу, де можна пристосувати „10-мінутові" збірки. Взагалі це місяць свят, коли люди під їх настроєм щедріші, як звичайно. Зовсім не буде чимсь дико-ориґінальним, коли використається також другий святий вечір на збірку „Р. Ш." в такім аґітаційнім змислі, що сполучиться його назву „щедрий вечір" зі щедрістю громадянства для „Р. Ш.". Тут потрібно тільки дотепного і влучного підходу, щоб, як кажуть, „ударити в струну амбіції" жертводавців". Рівночасно з цим потрібно повести значно поширену кампанію за приєднуванням нових членів „Р. Ш." ланцюховим способом. Дотеперішні члени малиб своїм обовязком приєднати трьох, пятьох чи десятьох нових членів. Для заохоти до цеї праці треба точно оголошувати в пресі хід цеї кампанії, себто називати тих, хто приєднав і скільки, а крім того можна розділювати премії (як книжки для селян) чи мистецько виконані членські грамоти.

Вкінці було би, здається, корисним, щоб „Р. Ш." в збірковій акції витворила серед суспільности такий настрій, який дав би почин до своєрідної ривалізації поміж окремими округами й повітами за примат — найкраще переведену збірку. Товчком до цих змагань можуть послужити наглядні статистичні порівнання вислідів збірок по окремих округах і повітах, а слідом за цим публичні похвали, почесна кваліфікація і т. п.

Інж. М. Саєвич

З Румунії.

ЮВИЛЕЙ ТОВАРИСТВА „ЧОРНОМОРЕ".

Дня 29. грудня м. р. святкувало чернівецьке студентське т-во „Чорноморе" свій 30-семестровий ювилей. В греко-православній і греко-католицькій церкві відправлено поминальні богослуження за померших членів т-ва („козаків"), що згинули на війні за визволення України. По обіді відкрито пропамятну таблицю в коші т-ва (козацтва), при чому промовці взивали йти слідами попередників. Дня 30. грудня відбувся комерс у салі „Народнього Дому". Студентські корпорації, між ними вперше після реактивування також „Запорожці", вислали своїх заступників. Були теж заступники українських культурно-освітніх товариств. Д-р Суховерський зясував коротко історію товариства. Із промов усіх бесідників відчувалося віру в кращу будуччину українського народу в Румунії. Дня 31. грудня відбулася традиційна маланка, на якій взяло участь також богато гостей, між ними й такі, що цілими роками з ріжних причин не бували на влаштовуваних українськими товариствами забавах.

З ЧИТАЛЬНЯНОГО РУХУ.

На Буковині відновлюють тепер одну за другою читальні „Руської Бесіди". Дня 23. грудня 1928 р. відбулися заг. збори читальні „Руської Бесіди" в Луці. Люди зійшлися дуже радо після воєнного і повоєнного 10-літнього лихоліття і після скасування стану облоги, що довго нищили всяку нашу освітню працю в краю. За останні тижні відновлено вже кільканацять читалень „Руської Бесіди" на Буковині.

ДОМАГАЮТЬСЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

В останньому тижні знов кілька наших громад виступило з домаганням рідної школи. Так: громадська рада в *Погорилівці* ухвалила домагатися введення української мови як викладової в народній школі, а румунської як предмету в такому розмірі, як була колись мова німецька. — Громадська рада села *Сергіїв* ухвалила одноголосно на внесення Юрка Полєка домагатися від вищих шк. властей введення української мови як викладової в місцевій народній школі і в присілку *Фонках*. — Громадська рада в *Ширівцях Горішніх* ухвалила теж одноголосно жадати введення української мови як викладової, а румунської як предмету. Таких громад є вже на Буковині 107.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ЖАНДАРМЕРІЇ ТА СІҐУРАНЦІЇ.

Державний підсекретар Йоанідеску мав нараду з вищими старшинами жандармерії та вищими урядовцями сіґуранци в справі реорґанізації цих обох установ. В якому напрямку піде ця реорґанізація, ще не знати.

ЧЕРНОВЕЦЬКА ГРОМ. РАДА НЕ БУДЕ РОЗВЯЗАНА.

Вища адм. рада не згодилася на розвязання громадської ради м. Чернівців. Розвязання може наступити щойно після ухвали відповідного закону.

Ріжні вісти.

МАРШ. СУД ОСУДЖУЄ НАПАД НА ПОСЛА ХРУЦЬКОГО.

Маршалківський суд, покликаний для порішення інциденту, який недавно мав місце у соймових кулюарах між пос. Полинкевичем (ББ) і пос. Хруцьким закінчив свою працю. Присуд маршалківського суду, який мабуть осуджує обох послів, буде оголошений в найближчих днях.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА УНШЛІХТА.

„Дз. Віленьскі" повідомляє з Минська, що на шляху Минськ-Орша незнані люди підложили годинникову бомбу під поїзд, яким вертав із Минська заступник предсідника голови рев. ради Уншліхт. Бомба вибухла, але щойно, як переїхала льокомотива і кілька ваґонів, під двома вантажними та почтовим ваґоном. Уншліхт був у Минську в звязи із святом 10-ліття радянської Білоруси та при тій нагоді перевів інспекцію минської округи.

ВІДПОВІДЬ ПОЛЬЩІ ДЛЯ СРСР.

В четвер, 10. січня шарже д'афер у Москві Залєзінський вручив заступникові нар. комісара закорд. справ Літвінову ноту на більшовицькі предложення. Польський уряд принципіяльно готов приняти предложення, але передше мусить порозумітися з ініціяторами Кельоґового пакту, з Румунією та з балтійськими державами.

ЗАСІДАННЯ БЮДЖ. КОМІСІЇ НЕ ВІДБУЛОСЯ.

Дня 10. січня мали зачатися праці соймових комісій, головнож бюджетової. Засідання цеї комісії не відбулося з причини неприсутности предсідника комісії. Віцепрезес комісії Керпік зявився на засіданні, але ствердив брак комплєту. Застановляються, чи неприсутність послів спричинена сніговіями, чи якимись політичними порахунками.

СЕНАТ.

У суботу буде поферіяльне засідання сенату. На денному порядку є 9 справ, м. і. вибір 4 членів держ. трибуналу, ратифікація конвенцій з ріжними державами та проєкт закона, ухвалений соймом, що відкладає введення в життя розпорядок президента держави про устрій загальних судів.

ХОРВАТИ ПРОТИ ДИКТАТУРИ.

Провідник хорватів пос. Мачек в інтерв'ю з представником „Пешті Гірляп" сказав, що глупотою є приписувати йому якісь заяви, начеб хорвати були вдоволені з нового положення. Громадська думка в Хорватії така, що диктатура звернена проти самого істнування Хорватії. Зпоміж сербів, членів уряду, нема ніодного, що не був би представником політ. партії. Для здезорієнтування закордону до кабінету покликали також трьох хорватів, які поправді є поза всякими партіями. Іменування Шверлюґи мін. фінансів хорвати вважають провокацією. Серби іменували його, щоби влекшити здобуття закорд. позички. Зробили це тому, щоби можна сказати, що міністром фінансів є хорват. Одначе хорвати перестерігають світ, що не признають позички, яку дістане диктатура. Хорватію може зобовязувати лише позичка, ухвалена хорватським соймом. Хорвати інстинктово відчувають, що диктатура звернена проти незалежницького руху і свободи хорватів. Вони знають, що для них прийдуть іще тяжкі дні, але ніщо не приневолить їх, щоби й надалі остали в рямцях одноцілої держави СХС. Ні один хорват не висловив радости з приводу диктатури. В загребській окрузі ввели цензуру листів і відмовилися давати закорд. пашпорти. Від хвилі проголошення диктатури Хорватія відрізана від світа. Завдяки цьому з Білгороду могли вислати вістки про вислови радости хорватів. Хорвати знають, що диктатура не буде провізорична, але буде тревати, щоби при помочі абсолютизму й інших засобів засимілювати хорватів. Хорвати домагалися сатисфакції за вбивство Радіча, а дістали диктатуру, яка змірає до знищення хорватського народа.

нах. Входові двері оббиті шкірою і не пропускають повітря; підчас лету вони щільно пришрубовані. Вікна, що також пристають дуже щільно до стін кабіни, мають темносірі шиби з оловяного скла: вони перепускають так мало денного світла, що навіть у ясний соняшний день необхідно освітлювати кабіну електричним світлом. Стіни кабіни та стеля вибиті шкірою, а підлога зроблена з коркової маси. До стелі, стін та лавок є прикріплених богато шкіряних ручок (держал), при допомозі яких можна порушатися, якщо попали ми поза обсяг сили притягання землі. Поперечно до напряму лету прикріплені лавки, вистелені подушками; своїм видом вони нагадують великі нецьки, або ванни, а над ними можна розпняти сітку. Всі пакунки мусять бути щільно заладовані у скрині, вистеленій подушками, та сильно привязані до кабіни. Капітан корабля має окреме пристановище, біля якого уміщений прилад до мірення скорости лету, актінометер до мірення короткохвилястих проміній та термометри до мірення температури зовнішного простору.

В годині 20 мінут перед 14-ою заладували ми свої клунки, умістилися у своїх „ваннах", напняли понад собою сітки та прикріпили їх сильно. 30 секунд перед 13-ою годиною залунав знак дзвінка — після 10 секунд другий і тепер з биттям серця дожидав я вилету. Точно з ударом 13-ої години залунала команда: „Ідемо!" В цю мить почули ми рух пропелєра та зауважали, що корабель став зніматися із землі. Ми летіли вже яких три хвилини, аж почули третій сигнал дзвінка: настав страшний шум і мене притиснула якась величезна сила до мойого леговища. Мені замлоіло, кров вдарила в уха, наперло віддих, піт виступив на чоло, а вязка ключів у моїй кишені натискала немилосерно на мій бік. Я пробував рушити своїми раменами: хотів витягнути руку, щоби подивитися на годинник — бо кілька секунд, що минули, видалися мені довгими, як години — однак рука стала тяжка, начеби важила кілька сотнарів. З важким трудом зібрався я до годинника, але не сподіваючися величезної надвишки ґяготи, що все проявляється в перших хвилинах лету у гору, взяв я годинник за легко у руку і нараз вихопився він мені з руки, продер сітку та полетів з брязкотом на противлежну стіну. Знеохочений залишив я дальші проби руху та спустився на свою долю. До того ще й напала мене колька, мені здавалося, що хтось вириває кишки з мойого тіла — так не уявляв я собі моєї їзди! В тім затих шум ракети. Коли ще перед хвилиною припирало мене до пружинової сітки мойого лежака, то тепер кинуло мене наче тенісовий мячик у другий бік мойого леговища. Мені здавалося, що я паду ненадійно у якусь щілину серед скалистих гір. Коли я очуняв, тримався я сітки сильно руками. Мені здавалося, що корабель паде і що секунди ожидав я зі страхом, що ми скупаємося враз з ним у хвилях Атлянтійського Океану. Нараз почув я оклик капітана: „20 мінут *без сили притягання землі!* Пасажирі можуть звинути сітки і порушатися свобідно. Прошу держатися шкіряних держал, щобя не вдаритися та не скалічитися!"

(Докінчення буде.)

По широкому світі.

Вибори до парляменту в Індії призначені, згідно з новим виборчим законом, на день 23. березня. Парлямент почне працювати дня 20. квітня.

Американський сенатор Джонсон почав кампанію, щоби заборонити вїзд до Америки емігрантам.

Повстанці надалі воюють з Аманулою; Аманула мав обіцювати скасування обовязкової військової служби.

У Берліні починається міжнародній конгрес союзу жіночої рівноправности; це буде конгрес ювилейний — 25-ліття заснования союзу. Приїде 1000 делеґаток.

В Японії дійшло в місті Осака до кривавого бунту населення проти влади, яка не звернула селянам шкід за знищені поля підчас праць наводнення.

Бувший президент Мексику Калєс мав збожеволіти.

Вісти з „Рідної Школи".

Педагічно-Науковий Зїзд.

Комісія для перебудови школи скінчила вже майже свої праці і предложить небавом їх вислідп Головній Управі „Р. Ш." для їх здійснення, покищо в межах теперішнього шкільного закону, якому мусять підлягати й усі приватні школи. Але тому, що закон дозволяє на деякі відхилення від приписаного устрою, „Рідна Школа" буде старатися виєднати собі від нового шкільного року дозвіл завести на пробу бодай в одній середній школі відмінний науковий плян.

Дня 1. і 2. лютого ц. р. відбудеться у Львові педагогічно-науковий зїзд учителів середніх шкіл „Рідної Школи", на якому будуть відчитані і передискутовані зголошені на згаданий зїзд реферати на загальні і спеціяльні теми. Цей зїзд лучиться зі зїздом учителів історії та географії всіх наших д е р ж а в н и х і приватних шкіл, що й його уладжує Т-во „Учительська Громада". Дня 2. лютого рано відбудуться також Загальні Збори „Учительської Громади", отже є вигляди, що на цей Зїзд і Збори приїде багато членів з краю. Головна Управа „Р. Ш." просить усіх, що задумують приїхати на ті дні до Львова, зголосити про те негайно листівкою до канцелярії Товариства, щоб можна ще на час подбати для них про залізничу знижку. Учасників мусить бути зголошених для знижки найменше 50.

НОВИНКИ

— **Різдвяне число „Свободи"** сконфіскувало львівське староство гродське перед самими святами, так, що не було технічної змоги видрукувати другого накладу. Наслідком того читачі „Свободи" не дістали на свята газети. В останніх часах кожне число популярного органу Обеднання паде жертвою конфіскати.

— **Розправа в справі вбивства куратора Собінського** почнеться наново 28. ц. м. перед лавою присяглих у львівськім карнім суді. На лаві обвинувачених засядуть знову Василь Атаманчук та Іван Вербицький, раз уже засуджені на кару смерти. Як відомо, найвищий суд скасував цей присуд з формальних причин (неясні запити, звернені до присяглих суддів) і доручив перевести всю розправу наново.

— **Колядки в Преображенській Церкві** відспіває відомий хор п. ради. Купчинського в **неділю, дня 13. січня ц. р.** в год. 12 в полудне. З оглядy на це, що весь прибуток з тої нагоди призначений на „Рідну Школу", надіємось численної участи.

— **Ревізії.** Пишуть нам з Підгаєць: Дня 31. грудня м. р. перевела місцева поліція 3-годинну ревізію в о. Михайла Блозовського, шукаючи за списом членів пласту.

— **Невже можливе?** „Русспрес" повідомляє, що Українска Академія Наук у Київі позбавила свого дійсного члена Сергія Єфремова права участи в працях президії Академії і в ріжних своїх установах. Академія зробила це під натиском офіціяльних кругів, які рішили покарати акад. Єфремова за те, що він важився виступити в обороні своєї особи на сторінках „Діла".

— **На карти „Рідної Школи", звільняючі від алькогольних напитків,** зложили далі: д-р Юлій Савчак 10 зол., радн. Антін Костишин 10 зол., інж. Воробець Віктор 5 зол., о. Бучацький Олександер 5 зол., Михайло Слободян 5 зол. — Хто дальший?

— **Архів митрополита Шептицького,** вивезений зимою 1914 р. російськими жандармами із Львова і переховуваний від часу революції 1917 р. в бібліотеці Російської Академії Наук, вернувся до Львова заходами управи Національного Музею у первісному виді з оригінальними пльомбами, наложеними на поодинокі скрині, передаючими й переймаючими органами у Ленінграді. — В найближчому часі буде влаштована окрема вистава з важніших зразків цього архіву в Національному Музею.

— **Ювилей „Хвилі".** Дня 9-го ц. м. святкував львівський сіоністичний денник „Хвиля" 10-ліття свого істнування. З цієї нагоди „Хвиля" видала ювилейне число часопису на 104 сторінки разом з ілюстрованим додатком за ціну 60 сотиків. На число склалося 77 статтей провідників сіонізму, жидівських письменників, діячів, публіцистів і членів редакції „Хвилі", ціла низка статтей польських письменників і публіцистів; є там також стаття „Про сучасну українську літературу" члена нашої редакції Мих. Рудницького. Цього-ж дня „Хвиля" влаштувала святочний вечір у салях „Брістолю", на який було запрошених 200 осіб. Вечір попередила концертова частина, складена зі сольових співів, фортепянової гри та гри на скрипках, якої програма стояла на високому мистецькому рівні. Дивлячись на постійний розвиток „Хвилі", денника, що 10 літ тому почав майже з нічого і нині розрісся до нормального числа 16 сторінок, можемо йому хіба позаздрити. Нема сумніву, що в розвитку такого денника немаловажну ролю грав більший капітал і хист орудування ним; та є між його причинами і такі моменти, як розуміння жидівським громадянством власної національної преси — до якого нашому ще далеко, коли треба дати доказ цього розуміння на практиці.

— **Особисті вісти.** Дня 31. грудня 1928 р. відбулася у львівському університеті вдруге промоція на доктора медицини Івана Подюка після нострифікації, себто новому складенні всіх ригорозів. — Іван Левицький, родом з Добротвора, повіт Камінка Струм., голова „Т-ва Українських Вет. Медиків" у Берні одержав у тамошній високій школі диплом ветеринарійного лікаря.

— **Львівська хроніка.** 14-літній учень Стефан Павлюк виліз на поруччя галерії І-го поверха, щоби краще кидати снігом на товариша і впав небезпечно вниз, розторощивши собі череп. — На вул. Жулінського 11 а 70 студентів демонструвало день і ніч співами та криками проти власника камениці Гальперна, який у порозумінні з одним зі своїх комірників, студентом Юрієм Яскульським, пробував викинути силоміць з хати його рідного брата Івана Яскульського у простий спосіб: оба вони винесли з його мешкання всі річи, зачинивши його, і вийняли з кімнат (в морозний день!) навіть вікна. „Симпатичний" брат щез, прогнаний вернувся назад до хати при допомозі поліції, а власник чіхається в голову, бо відповідатиме перед судом.

— **Вовки в Стрию.** Гостра зима в Сх. Галичині виганяє вовків із лісів, які за поживою йдуть аж до людських осель. На цвинтарі в Стрию бачили люди вовків. На стрийськім передмісті Новий Світ вовки пожерли два коні в стайні Цукерберга.

— **З почтового руху.** З днем 15. січня 1929 р. отвирають у Завадці біля Калуша почтову агенцію в усіх ділянках почтової служби. Тому громаду Завадку біля Калуша приділюють до місцевої, а громади Болохів, Верхня та Збори до замісцевої округи доручень цієї агенції. Рівночасно виділюють їх із замісцевої округи доручень почтового уряду Калуш.

— **Поміч для людей і коней.** Львівське староство видало новий суворий розпорядок, як треба їздити вулицею і виминати вози та трамвай. У добі снігів, люди, що вибираються трамваєм, часто мусять пережидати в ньому чверть години, заки віз навантажений вугіллям або дровами пропустить трамвай. Так само часто можна подивляти видовище, як візники періщуть батогами бідну коняку, що не в силі вилізти зі снігу або болота з тягарищем понад її сили. Відтепер один кінь матиме обовязок тягнути лише одну тонну, а під гору пів тонни.

— **Померли:** в Парижі — Леон Базальґет, соціольоґ і критик, Поль Естев проф. літератури, автор цілої низки творів і визначний медик д-р Моріс Летіль, що вславився своїми дослідами над засобами боротьби з чахоткою, Г. Вайнштайн, визначний жидівський діяч, російський промисловець, бувш. член державної ради в Петербурзі. — У Ленінграді помер проф. Радлов, відомий фільософ, автор цілої низки творів, здебільша з психольоґії і підручників; після революції був головою прилюдної книгозбірні в Ленінграді. В Еривані (Кавказ) помер маляр Юрій Якулов у 44 році життя, що належав до групи „Мір Іскусства". У Москві соціялістичний діяч Йорданський, що в 1915 р. був членом першого совєту в Петрограді, згодом противником большовиків, а пізніше знову їх прихильником і радянським послом у Римі; після цього відкликаний до Москви став звичайним урядовцем при державнім видавництві. У Римі помер відомий російський публіцист Первухін. — В Оттаві загорів смертельно визначний шведський ботаніст Йоган Енандер, що студіював фльору Уралю, надбайкальських країн, Аляски, Спол. Держав і Канади, де заскочила його смерть. Шведський парлямент призначив недавно 12.000 корон на намірені ним досліди над фльорою Гімалаїв. Енандер мав 81 літ.

— **Гаркавенко не має щастя.** Український змагун Гаркавенко, що приїхав після перемог в Америці до Европи і „зачіпив" два місяці тому за таку столицю як Львів, підчас змагань у цирку викрутив собі руку. Видужавши після кількох тижнів почав виступати у Варшаві. Передучора, підчас боротьби зі сербом Стібором, ударив його нехотячи в око, а цей метнув ним у льожу, де сиділи деякі урядовці міністерства. Гаркавенко не лише викрутив собі ногу, але ще й мав проти себе циркову публику, що кинулась на нього з палицями й обкидала його „соковитими" епітетами в ролі „бандит".

— **Катастрофи й нещастя.** 14 осіб померло в Спол. Державах наслідком останньої заметілі. — У Больонії завалилося недавно вибудоване велике кіно; є кілька ранених. — У Марсей завалився летунський ганґар; 15 убитих. — У Берліні зростає пошесть грипи; є вже 100.000 недужих. — У пристані Пірею пожежа знищила 250 домів. — Біля Мінорки розбився франц. корабель „Малакоф"" з 27 особами. — У півд. Індіях шириться щораз більше холера. — У штокгольмській динамітовій фабриці „Грегенсберг" вибухло 500 кг. динаміту; фабрика знищена; кілька робітників убитих. — Біля міста Ліль (Франція) зударились два товарні поїзди; кільканацять осіб ранених. — У Ліоні, коли літак з Парижа задля недостачі бензини сідав на землю, два габсбурські князі, Антін і Франц, поважно ранені. — В анґл. місті Ашчерч зударились два поїзди серед мряки; 3 особи вбиті, кільканацять ранених. — У Ніцці впав до моря трьохмоторовий літак з 5 особами, які згинули. — Розбився один афганський літак з двома летунами — росіянами.

— **Ріжні вістки.** Здоровля англійського короля поліпшене настільки, що лікарі видають уже не двічі денно, а раз бюлетен про його стан. — У слідстві про „Газети Франка" в Парижі арештували як співвласника зловживань бувшого посла Бертрана, що був одним із основників цього підприємства. — Поважно занедужав американський посол у Парижі Мірон Геррік, що є тепер у Клівеленді. — Відкритий у 1927 р. підбігуновий острів Томпсона, який Англія відступила Норвеґії, щез під морськими криґами. — У листопаді було в Польщі 272.661 запротестованих векслів. — У Барсельоні проголосили страйк шахтярів. — Зубков і його жінка, княжна Шавмбурґ-Ліппе виїхали в бельґійське Конґо. — Варшавський денник „Жечпосполіта" має перейти в руки інших власників. — За другу половину грудня число безробітних у Німеччині зросло на 300.000.

— **Винахідник кіна в нужді.** В однім із нюйорських шпиталів лежить хорий 74-літній Жан Лєроа, винахідчик першої проекційної лямпи. Нинішні кінематографічні апарати є лише уліпшеним моделем винаходу Лєроа. Інші зуміли вихіснувати його винахід і доробитися величезних маєтків. Лєроа був за мало спритний і не зумів забезпечити собі безжурної старости. Кілька літ тому у процесі Лєроа проти Едісона найвищий суд Злуч. Держав признав цьому першому першенство винаходу. Та це дало йому лише моральну сатисфакцію, бо вже був вигаснув речинець, передбачений в патентовім законі і винахід став загальною власністю. Лєроа, щоби заробити на прожиток, мусів направляти чужі кінематографічні апарати власного винаходу. Тепер із нужди догорає в шпиталі.

— **Про літературні нагороди.** Один із найчільніших сучасних французьких письменників, Андре Моруа, знавець англійської літератури та англійського життя, друкує в останнім числі журналу „Европ Нувель" статтю на тему роздачі літературних нагород. Ось три, на його думку, принципи, які повинно узяти на увагу літературне конкурсове жюрі: 1. При однаковій вартости твору, нагороду слід признати тому письменникові, що матеріяльно найбільше її потребує. 2. У ніякому випадку не слід признавати нагороди лихій книжці. Це значило би ошукувати публику, супроти якої конкурсовий суд має зобовязання. Нагорода не є дарунком великосердя жюрі для автора. Жюрі може дати авторові „чек", але не талант. Твір нагороджений у порнві великосердя, матиме без сумніву тільки перехідний успіх, а одноденна слава минає хутко. Дальші книжки лавреата підірвуть славу письменника, а легковаження його публикою огірчить славного, що був ним короткий час, гірше, ніж якби він був зовсім невідомий. 3. Не вільно давати нагород авторам славним і вже „реклямованим". Публика деморалізується, коли конкурсове „жюрі" проголошує добре відоме прізвище.

З життя наших установ.

Жіноча промислова кооператива „Труд".

Головним завданням цеї установи на протязі 28-літнього істнування було вишкодити місь… — вишколювати міську і сільську жіночу молодь кравецького ремесла.

І на далі вишколювання фахових робітниць

є найважнішим завданням „Труду". Практикований досі метод „терміну" визнала управа недоцільним при більшому числі учениць і з початком цього шкільного року зорганізувала науку на зразок новітніх промислових шкіл та поробила старання за концесію на ведення такої школи. Теоретична і практична наука фахових предметів: крою, кравецьких рисунків, ручного і машинового шиття, вишивок, гафтів, мережок та інших декоративних стібів відбувається під проводом п. Стефанії Монцібовичевої, цінної і знаної в цій ділянці педагогічної сили.

Теоретичних наук вчаться учениці „Труду" на фахово-доповняючих курсах при школі ім. Б. Грінченка і творять 90 проц. цих курсів. Лікарську опінію про придатність дівчат до кравецького фаху під оглядом здоровля, видає д-р Туна-Надраґова.

Перед війною удержував „Труд" бурсу для учениць кравецтва, якої не вдалося ще відновити ізза закону про охорону чиншівників, однак в цьому році утворено комітет, що має занятися придбанням льокалю.

Утворено також комітет суспільної опіки над жіночою реміснчою молодю. Члени цього комітету прослідили відносини, в яких живуть кравецькі учениці та організують для них недільні сходини, відчити, спільні читання і забави. Д-р Софія Парфанович виголосила 3 реферати про гігієну звання, Н. Палієва і О. Макарушківна дали реферати з історії України. Працюють в тім комітеті п. Огроднікова, Федорчакова, Вітковицька, І. Макарушківна та інші. Уладжено також свята 1-го листопада та Андріївські та Миколаївські вечірки для дівчат.

Всіх учениць є 72 на 3 відділах; через недостачу місця не можна приймати більше учениць, мимо великого напливу зголошень.

Останніми роками багато пишеться у нас про те, щоби молодь вибирала практичні фахи. Однак для жіночої молоді є мало можливостей і ріжнородности у їх виборі, так, що кравецтво і модиярство є на далі майже одиноким ремеслом, приступним для дівчат. Ведучи школу кравецтва, кооператива „Труд" заповняє важну прогалину у справі підготовки кваліфікованих робітниць; українських промислових шкіл нема, а до чужих нерадо приймають наших дівчат.

В цьому році уладжував „Труд" зїзд представниць жіночих кравецьких кооператив з провінції. „Труд" висилав також інструкторок на курси крою до Потилича, Єзуполя, Долини, Лежайська і уладжував такі курси у Львові. Крім того „Труд" веде робітні білля та жіночих одягів.

Кооператива займається і продажею полотен, кравецьких додатків, а також готового білля та вишивок, виконаних в шкільних варстатах „Труду".

Дохід з цих підприємств та з камяниці дають кооперативі змогу удержувати школу і вести цю педагогічну і суспільну роботу, про яку сказано вище.

Кооперативою управляють п. М. Паславська і п. О. Залізняк. До Надзірної Ради „Труду" входять п. Е. Макарушкова, як голова і пані М. Морозова, К. Бандрівський, І. Лежогубська, М. Колтунюкова, І. Павликовська, як члени Ради, а також С. Савицька, І. Вітковицька і І. Бонковська, що ввійшли до Н. Ради „Труду" на останніх загальних зборах дня 26. XII. 1928.

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. Й Стадника.

Субота 12-го, г. 7·30 веч. „Мадам Батерфляй", японська опера на 3 дії. Нова вистава (премієра).

Неділя 13-го, г. 3. попол. „Гільтайська трійка" (швець, кравець і столяр).

Неділя 13-го, г. 7·30 веч. „Орфей у пеклі" (третій раз).

Великий Міський Театр:

Пятниця 11-го, г. 4. попол. „Липарі Царівни", аматорська шкільна вистава.

Пятниця 11-го, г. 7·30 веч. „Летун Рампер", песа Мора (9-, знижки).

Субота 12-го, г. 7·30 веч. „Одна одинока ніч".

Кіна.

„Аполльо": „На провесні" Жеромського.
„Лев": „На провесні".
„Оаза": „Шейх Фазіль за мурами гарему".
„Палас": „Мадяр. а рапсодія".
„...": „Коли мужчина кохає".

ҐРИПА.

Як заїки, так і неодин лікар називають кожну простуду, нежит чи кашель — ґрипою. Це діється головно в часі пошести інфлюенци і назва ґрипи стає поняттям збірним для ріжного роду недомагань. Між тим, здається, що маємо тут до діла з двома ріжними хоробами чи радше ділянками хоріб. Пишу „здається", бо й наука ще не зовсім докладно устійнила і відмежувала хоробову одиницю: інфлюенцу від низки всяких нежитових захорінь, котрі загально називано давно простудою, а нині найчастіше разом з інфлюенцою обіймається спільною назвою: ґрипа.

Всі ці нежитові хороби, як катар, кашель, хрипка, бронхіт можемо відокремити від інфлюенци чи правдивої ґрипи (від 1918 року званої еспанкою). Вони є все, незалежно від пошести, але розвиткові їх сприяє погана пора року. Переважно не потягають за собою тяжчих наслідків, хіба, що людина є виницена сухотами, хоробами серця чи іншими проволочними недугами.

Правдива інфлюенца чи еспанська ґрипа — це хороба пошесна, дуже заразлива, котра виступає epидемічно. Її можна стрінути у нас вже в 16-ім віці, а в р. 1830 вона дісталася знов з Азії до Европи, де тревала доволі довго. В 1889-91 рр. перейшла знова із сходу на захід вже у загостреній формі. Щойно в 1918 р. появилася в Еспанії й обняла цілу Европу, забираючи дуже багато жертв. З тої пори тільки вряди-годи траплялися припадки інфлюенци або вибухали малі, льокальні епідемії, вже не такі небезпечні, як в році 1918. А оце знова йде, чи навіть вже є велика пошесть ґрипи. У нас вона наразі не дуже то злослива та небезпечна, зате в Англії й Америці вона забирає богато жертв.

Які є обяви правдивої ґрипи?

Вони дуже ріжнородні. На загал початок є наглий: людина дістає дрощі, високу горячку (навіть до 40 ст.), болі в плечах і крижах та суглобах, характеристичні для цеї хороби болі очей при рухах, а часто й шлункові забурення. Всі ці болі кладуть з ніг і найсильнішу людину, котра зі звичайної простуди нічого собі не робить. Тиждень, півтора, а то й два тревають ріжні обяви: раз людина має тільки високу горячку, є непритомна, маячить і здається, якби мала тиф. То знова виступають сильні болі мязів і суглобів — це форма ґістцева. Деколи вона прибирає вигляд нежитовий: катар, кашель, а то й запалення легенів. Іншим разом на перший плян висуваються болі і корчі шлункові, блювання, а навіть жовтачка. Ніяка хороба пошесна не має такої ріжнородности форм і признак, що ґрипа.

В чім небезпека ґрипи?

Сама нескомплікована ґрипа — то хороба коротка і не є небезпечна — головно для людей здорових. Тільки хорі, і то в першу чергу на серце і легені, падуть її жертвою. Одначе є дві причини, чому ґрипа буває такою тяжкою та побоюваною хоробою. Першою з них є велика можність і легкість долучення комплікацій. З тих тяжке запалення легінів, получене з кровотечами або зропінням легенів чи олегочної, є найтяжче. Саме ґрипа 1918 р. була тому така грізна, що її комплікувало таке запалення і задля цього її називано „чумою легенів". Бувають ще й інші запалення, як уха, серця, нирок, котрі, коли не вбивають людини з місця, то роблять її на довгі місяці хорою. Друга причина лежить в сильнім вичерпанню та ослабленню організму. Його відпорність значно обнижується, так, що він попадає в нові і тяжкі хороби, або дрімлючі та нечинні зародки хоріб прокидаються і — як медицина каже — уявнюються. Це відноситься головно до сухіт.

Звичайно температура опадає нагло, серед потів, і людина вертає до здоровля. Видужування є деколи дуже повільне, довго удержується кашель і слабість мязів. Як сказано, організм є дуже ослаблений і тому легко піддає іншим хоробам або й поворотові ґрипи. Звідси висказ, що по ґрипі треба „вилежатися".

Що є причиною ґрипи?

В 1891 році викрив Пфайфер у харкотинні хорих на ґрипу малесенького прутня (палочковатий бациль), котрого довго вважалося за спричинника інфлюенци. В останніх часах цю справу заквестіоновано: мабуть причиною ґрипи є якийсь невидний заразок, котрий переходить через фільтри; за цим промовляють досвіди хочби Дінарік деля Рівіера, котрий в 1918 році перещепив на себе кров хорих на ґрипу, в якій не було ніяких заразків, а проте дістав ґрипу. Якби там не було, інфлюенца — то хороба пошесна, котрою заражуємося як просто від хорого, головно кашляючого, так і посередно через воздух, їжу, тощо.

Охорона перед ґрипою полягає на перестеріганню звичайних правил гігієни: гартувати тіло вправами, масажом і купелями, не перетеплювати його та не виніжнювати. Не простуда, тільки перегрівання і виніжнення організму роблять його податним для ґрипи. Уживати руху та найбільше свіжого повітря, спати по можности при відчинених вікнах, уникати стрічі з хорими, руки мити, зуби полокати. Добре виспплятися, правильно віджиблятися. Мати добрий настрій і нічим не перейматися та не бути надто боязким — це психічна оборона організму перед хоробою, чому нині лікарі присвячують щораз більше уваги.

Лікування ґрипи є тільки симптоматичне, то значить, не вміємо лікувати причини і самої хороби, тільки її обяви та комплікації. Тепло, засоби проти болів і для піддержки сил, середники проти горячки, поборювання комплікацій та пильна обсервація хорого, щоб до них не допустити — от завдання лікаря при ліжку хорого на ґрипу.

Як сказано, теперішня епідемія ґрипи не є тяжка. Чому приписати, що раз вона слабша, то знова тяжча, годі знати. Рівнож не знати, чому в одних краях вона лекша, в інших тяжча. Як над богато іншими хоробами, так і над ґрипою ще богато люди натрудяться, поки її основно пізнають та опанують. *Д-р Софія Парфанович.*

Дописи.

ДРОГОБИЧ. *(Свято „Рідної Школи")*. Дня 1. грудня м. р. відбулося в Дрогобичі симпатичне свято: дрогобицьке громадянство святкувало 10-ліття української коедукаційної гімназії ім. Івана Франка і завершення будинку „Рідної Школи". У вересні 1918 р. заходом тодішнього виділу філії У. П. Т. засновано в Дрогобичі першу клясу прив. гімназії клясичного типу. Сперишу на невеличкі розміри закроєне заведення перебуло в історії минулого десятиліття всі ясні і чорні хвилі життя української нації, перейшло всякі фази розвитку, аж стало сьогодні поважним огнищем науки з повними 8 клясами, яке щорічно висилає між нарід нові кадри національно свідомого студентства. Як згадано, ювилей гімназії святковано одночасно зі святом завершення власного будинку „Рідної Школи". Ще 1923 р. утворено за почином Кружка „Рідної Школи" комітет будови власної домівки і заходам цього комітету, а головно енергії і винахідчивости його голови д-ра В. Ільницького, вдалося будинок завершити, а навіть викінчити зовсім кілька наукових саль. Кошти будови виносять досі 250.000 зол. Не можемо покищо з причини невеликих рамок допису оголошувати імен усіх жертводавців. Згадаємо лише видатніші жертви установ: Громада Мразниця зложила 106.000 зол., товариство українських бруттовиків у Дрогобичі „Підойма" 25.000 зол., а Християнська Громада в Бориславі 17.000 зол. Будинок покрито дахом, але не викінчено зовсім унутрі. До повного викінчення недостає ще приблизно 100.000 зол. Одначе є надія, що в 1929 р. гроші будуть, а не тому, що засібніші громадяни Дрогобича й повіту дуже симпатично відгукнулися на клич стати протекторами шкільних саль і викінчувати їх власним коштом. Уже сім саль мають своїх „протекторів", а комітет має надію на дальших 15. Свято відбулося в новій домівці, у великій, гарно прибраній руханковій салі. Перед полуднем: молебень, побажання представника духовенства, промова голови „Рідної Школи" д-ра В. Пацлавського, у якій він начеркнув історію 10-літнього розвитку гімназії та будови домівки, опісля оборини будинку. Вечером святочна академія при битком набитій салі. Академію отворив глибокою і богатою змістом промовою управитель гімназії п. В. Кузьмович, опісля проголошено і відчитано привіти, яких було 36. А саме: від Гол. Управи „Рідної Школи", від середніх шкіл „Рідної Школи", філії акад. гімн. у Львові, місцевого семинара СС. Василіянок, від учит. семинара „Рідної Школи" в Стрию, вкінці від усіх місцевих та повітових українських установ. Співав прегарний хор української гімназії під управою проф. Іваненка. Академію закінчив д-р С. Витвицький широко закроєною промовою, яка викликала глибоке вражіння. Настрій присутніх був дуже піднеслий і поважний. Всі раділи, що вдалося доверпіити велике діло, що поставлено тривкі підвалини під розвиток такої важної в сучасну хвилю установи, якою є „Рідна Школа".

РУДКИ. (Український посол проти „Рідної Школи" і „Просвіти"). Це видається неймовірним, та, воно, на жаль, правдиве. Цим послом є радикальний дуб п. Микола Роґуцький. А було воно так: Дня 1. січня 1929 війшлася у великім компleті (21 на 24 членів) громадська рада в Купновичах Старих. На денвим порядку було ухвалення бюджету. Селянин рад. Іван Війтович поставив внесок уділити підмогу „Рідній Школі" в сумі 100 зол., а Тов. „Просвіта" у Львові 50 зол. До голосу зголосився посол радний Микола Роґуцький і всипав наперід „Рідній Школі", а Головній Управі зокрема стільки і з таким завзяттям, що найбільший ворог українського народу з табору вшехполяків не важився би таке говорити. А були це закиди цілком нестійні і неслушні. Бо щож закинув посол Роґуцький Головній Управі „Рідної Школи"? Що там панує клерикальний дух, що „Р. Ш." управляє епископ Хомишин і митрополит Шептицький, що в школах „Р. Ш." урядують по польськи, що вчать у клерикальним і польськім дусі і т. п.; він має діти в школі „Р. Ш." в Самборі, то, мовляв, добре все знає і т. д. Словом старався зогидити нашу найцінніщу українську інституцію і був певний, що його внесення не вставлити в громадський буджет 100 зол. підмоги для „Р. Ш." певно удержиться. Промову радикального посла збивав річево, без пристрасти радний о. парох та представив, що „Р. Ш." ратує від польонізації українські діти по містах, що в школах „Р. Ш." муситься частинно урядувати по польськи й учити з книжок затверджених польською Шкільною Кураторією, а навіть приймати до шкіл учи-

…едів поляків, бо в противнім разі чекалаб „Рідну Школу” доля білоруського шкільництва. На це реагував знову посол Рогуцький, кажучи, що коли школа „Р. Ш.” має вестися в такий спосіб, то нехай не буде жадної школи! На це спитали п. Рогуцького, то чомуж він не відбере своїх дітей зі школи „Р. Ш.” в Самборі? Та п. посол перечислився: селянирадні показалися свідомішими, як їх посол і голосували за внесенням Ів. Війтовича в разячій більшости; тоді посол Рогуцький, щоб не лишитися зі своїми трабантами в смішній меншости, підняв руку також за цим внесенням, отже голосував сам проти себе! Подібно, як проти „Рідної Школи”, виступив пос. Рогуцький і проти Тов. „Просвіта” у Львові. Він знов закинув їй клерикалізм і казав, що він не думає спомагати Магалясів і Гапяків (посесор фільварку „Просвіти” в Угерцях Винявських), що „Просвіта” не заслугує на підмогу гром. ради, а коли вже мається дати їй підмогу, то хіба її філії в Рудках, або читальні в Купновичах Старих. Радний о. парох мусів знов боронити доброї справи, котру розуміє кожда українська дитина, лиш не розуміє й український посол. Та аргументація о. пароха не осягнула цілі, бо демагогія взяла верх; більшість ради відмовила підмоги „Просвіті”, а ухвалили 50 зол. для читальні „Просвіти” в Купновичах Старих. А треба знати, що ця читальня нечинна, що вже тому 2 роки загальні збори місцевої кооперативи призначили 100 зол. на бібліотеку цеї читальні, та ніхто не підняв цеї квоти, бо попросту нема кому взяти.

ДРОГОБИЧ. (Українська Захоронка в Дрогобичі). У червні 1928 р. закупило Т-во Українська Захоронка в Дрогобичі двоморгову луку і дім, зложений з пятьох кімнат, у розкішному положенні над рікою Бистрицею між Підбужем і Підмачастирком. Дім призначено на санаторію для бідної дітвори. Вже цього літа користало зі санаторії 24 дітей у віці 4–12 літ. Це були сироти, діти вуждарів і зредукованих робітників. Гроші на санаторію зібрано з публичних жертв. Виділ вислав 3.000 переказів і відозв і в результаті вплинуло 6.701 зол., 52 доляри, 50 К. Ч. і 10 марок нім. Дуже відрадний проява заінтересування і жертвенности українців! Одначе це лиш частина роботи, що правда, більша. Санаторія без власного господарства річ надто коштовна. Тому виділ Захоронки рішив докупити ще 10 моргів луки, щоб можна було удержувати корови, мати свою ярину і т. д. Отсею дорогою звертається виділ до всіх добродіїв, що мають перекази, надіслати гроші і тим уможливити довершення такого гарного діла. Всі, що бачили вихудлі, знуждовані лиця дітей, які після кількох днів перебування на свіжім повітрі оживлювалися й набирали здорової краски, мусять признати, що санаторія в Підбужі вратує просто не одній десятці дітей життя, або продовжить їх фізичне істнування. Ось тому ще одно зусилля і діло буде довершене! З технічних оглядів не поміщуємо списку жертводавців у часописах, а перешлемо його кожному окремо. Хто не дістав би, зволить ласкаво зареклямувати.

Виділ Захоронки.

Студентське життя.

Національний Союз Українських Студентів у Бельгії.

Дня 30. листопада м. р. основано у Ліежі Національний Союз Українських Студентів у Бельгії (Насус) з осідком у Ліежі. Провід Союзу складають: Когут Тарас — голова і референт політичний, Карло Мулькевич — секретар і референт преси та пропаганди, Олександер Бриндзан, економічний референт, Софія Яцуківна — член проводу; ревізійна комісія: Роман Когут, Богдан Мохнацький.

Студенти, які бажалиб їхати на студії до Бельгії, повинні у власному інтересі звертатись до Насуса (Liege, Boite Postale 107, Belgique, Nasus). Початок університетських студій починається тут 1. жовтня кожного року, одначе звертається увагу, що добре є приїхати скорше 4—5 місяців, аби хоч трохи опанувати французьку мову. — Курси французької мови, як також англійської, тут безплатні. На удержання треба ок. 140 золотих. В письмах по інформації долучити 3 зол. на відповідь.

За Національний Союз Українських Студентів у Бельгії:

Т. Когут, голова. **К. Мулькевич**, секретар.

Нові книжки й журнали.

Morze — organ Ligi Morskiej i Rzecznej. Grudzień, 1928 r. Zeszyt 12., ф. 4°.

Przegląd Społeczny — miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Lwów, grudzień 1928. Rok II. Numer XII. ф. 8°.

Ausschus der europäischen Nationalitätenkongresse. **Mitteilungen der Geschäftsführung.** Wien, IV., Wiedner Hauptstrasse 16, September-Oktober 1928. фор. 8°.

„Розбудова Нації”, орган проводу українських націоналістів. Річник I. Число 12. Зміст: Волод. Мартинець: По році діяльности; П. Кожевників: „Рік Розбудови Нації”; Липовець: Десятиліття української революції; В. Богуш (Харків): Загальне економічне положення СРСР.; Зенон Пеленський: Наша справа; Сот. Андрій Фовицький: До питання військового вишколу; Ген. М. Омелянович-Павленко: Останні місяці 1918 р.; Звідомлення ч. 10.; Легія Українських Націоналістів, Сесія Легії Українських Націоналістів у Парижі; Реферат члена П. К. Легії Українських Націоналістів; Хроніка.

Життя і Знання, січень, ч. 4. Зміст: Абісинське Різдво. Ю. Крохмалюк: Порох. — Цвіль, за Г. Кагнером, переказав М. Черкавський. М. Рудницький: Місто контрастів. О. Терлецький: Вибух Везувія. Оповідання наочного свідка. М. Дзерович: Ендокрінні залози. М. Боровський: Ще одна нова господарська ростина. М. Повстанець: Шахи. Діти камяної доби. Переказав М. Залізняк. Як довго може голодувати створіння, доки не вмре? (52 картин до тексту).

Світ, ілюстрований двотижневик, ч. 23—24. Зміст: В. Пачовський: Розгублені звізди. Н. Ю. Кисілевський: Над Травертом. Бей. Андрій Чайковський. В. С.: Недокінчена виставка. Д-р Г. Е. Бурачинський: Ювилей Народньої Лічниці. М. Рудницький: Над морем. Ю. Сірона: Нове життя. В. Вересаєв: Дитячі вуста (пер. І. Ставничий). З естради. Індійські дороги. Про що не знаємо. Ю. Сьолкін: Батько Вихрута (фейлєтон). Веселий кутик. 11 ілюстрацій.

„Кооперативна Республика”, економічно-суспільний місячник. Львів, січень 1929, ч. 1. Зміст: Рік „Кооперативної Республики”. О. Мицюк: М. І. Туган-Барановський. К. Коберський: Етичні й економічні ідеї в кооперації. О. Мицюк: Транспорт і сільське господарство СРСР. Е. Давід: Кооператизація сільського господарства. О. Охрим: Споживча хліба через Кооперативи 1 ст. Р. Раковський: Шляхи розбудови сільсько-господарської кооперації. А. Манькевич: Кооперативна суспільно-виховавча діяльність в Рад. Союзі. Кооперативні курси. З коопер. світа і побуту.

Михайло Угрин-Безгрішний: **„Етапна гімназія” Українських Січових Стрільців.** Рогатин 1928. В-во „Журавлі”. ст. 30.

„Учительське Слово”, орган „Взаїмної Помочи Українського Учительства”. Ч. 2. січень. Зміст: Будова. Чи не синдикатиб їзд? Обіжник. Вісти з Виділів Окр. Зв. Союзу.

Світ Дитини, ч. 1. січень. 22 поезій, оповідань і загадок з ілюстраціями.

Відблиски думки, альманах літер. гуртка „Думка”, Пилип. студень 1928, ст. 48. Зміст: Ів. Карбовський: Відблиски думки. Т. Яничук: Думка. Давид Тенін: Про думку. І. Карбовський: Над тінею Тараса. Я здибав дні. Пізно. Д. Тенін: Митець. Серпе. Т. Яничук: У безмірності простору. С. Ярославенко: Українське малярство.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ілько лицар де Семака, надрадник краєвого суду, бувший посол до державної ради у Відні і до краєвого сойму Буковини (1907—1918), бувший член тимчасової управи Буковини в 1918 р. дійсний і почесний член як також член-основник майже всіх українських товариств у Черніцях і т. д., помер несподівано дня 4. січня 1929 р. в містечку Превідза, нітрянської жупи, на Словаччині. Там був Покійний в останніх роках старостою окружного суду. Прожив 60 літ. Похорони відбулися в неділю дня 6. січня ц. р. в Превідзі. — В. Й. П.!

Дня 5. січня 1929 р. по короткій недузі упокоївся **Качмарський Осип**. Похорони відбулися дня 7. ц. м. В. Й. П.!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло”. З друкарні Видавничої Спілки „Діло”. Львів. Ринок ч. 10.